

Na zboru volivcev so občani živahno sodelovali

Že s prihodnjim letom se bodo začela prva dela obsežnega načrta za prihodnja štiri leta. O teh delih je odločal zbor volivcev, katerega se je udeležilo preko 500 volivcev s področja tržiške občine. Za vsa dela načrta so se volivci zanimali in opozorili tudi na nekatere stvari, ki bi pri komunalni dejavnosti morale biti nujno izvršene. Poročilo predsednika mestnega ljudskega odbora občine tov. Lovra Cerarja je bilo izčrpno ter podalo celotno stanje gospodarske, kulturne in politične dejavnosti. V razpravi se je pokazalo, da so volivci v splošnem gledali predvsem na najnujnejše naloge ne samo v merilu mesta samega, temveč tudi okolice. V prvi vrsti je bil sprejet sklep za dokončno elektrifikacijo vseh vasi v občini in za napeljavo vodovodov, da bodo vsi kraji imeli končno enkrat zdravo in pitno vodo. Za Tržič sam pa je bilo določeno, da se takoj s prihodnjim letom začne pripravljati vse potrebno za gradnjo nove šole in graditi oziroma preurejevati objekte, ki so še danes neizkoriščeni v delavska stanovanja. Blokovi v Tržiču ne bodo več gradili, pač pa lepe hišice s tremi ali štirimi družinskimi stanovanji. To so bili glavni sklepi za prihodnje leto. V načrtu za naslednjo dobo pa je ogromno del. Gradnja velikega vodovoda, ki bo zadostoval potrebam okoliških vasi, Podbrezjam, Križam, Kovorju, Dupljam, bo prav gotovo med največjimi. Važna tudi v okrajnem merilu je dograditev nove pilarne »Triglav«. Ureditev kanalizacije, razširitev Blejske ceste, ureditev parkov in nasadov, ureditev muzejskih in klubskih prostorov množičnih organizacij ter društev; dalje postavitev gimnazije, kulturnega doma, velikega reprezentančnega turističnega hotela in modernega kopaljšča, na vse to je tržiška občina začela resno misliti.

Potrebno pa je omeniti še nekatere stvari v zvezi z razpravljanjem o bodočih delih. Z združitvijo okoliških krajev s Tržičem so mnogo pridobili tudi naši kmečki predeli, ki bi v tistih pogojih, ki so jih imeli v preteklosti, nikoli ne mogli upati na večja dela, kar pa jim je sedaj v največji meri omogočeno. Sv. Ana bo dobila novo šolo ter elektriko; dolina okoli Leš vodovod in električno napeljavo. Vse planinske postojanke in planine bodo oskrbljene z vodo za napajanje živine, pašniki očiščeni, pri čemer se bo povečala pašna površina.

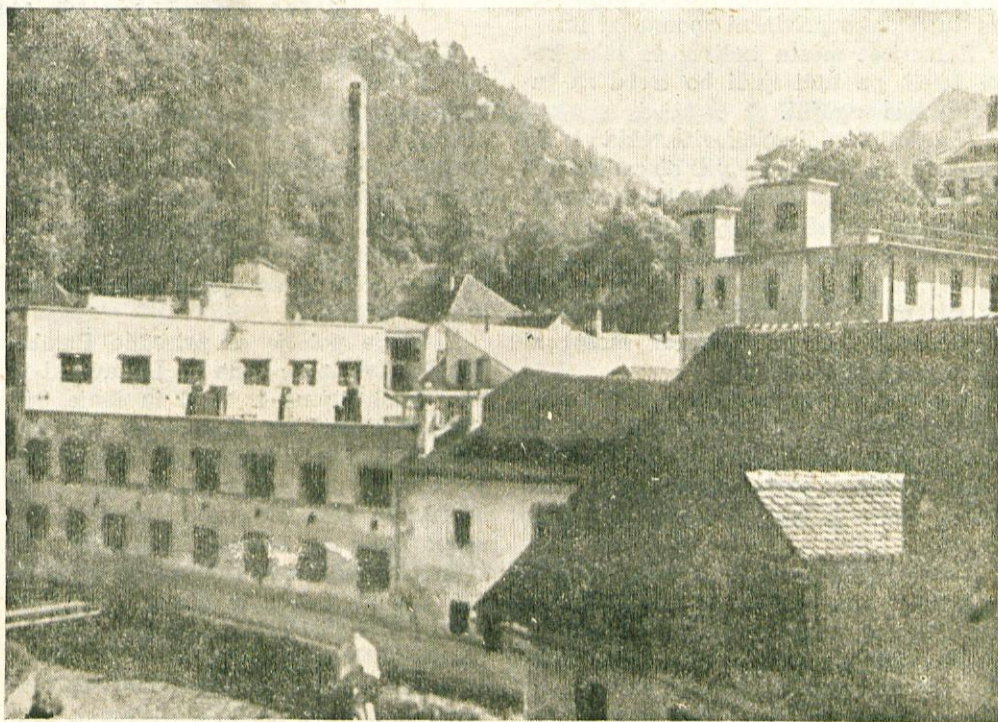
Ta zbor volivcev je bil med najboljšimi v zadnjem obdobju in dokazal, da je prebivalstvo pripravljeno sodelovati pri urejanju kulturnega in gospodarskega življenja naše občine.

Po naših tovarnah

Tovarna usnja »Runo«

Usnjarstvo je bilo v našem mestu že pred več stoletji močno razvito. Obstajale so večje obrtniške delavnice, zaposleni so bili organizirani v svojem usnjarskem cehu. Ker je posebno predelo-

in kapacitete tovarne, na izboljšanje kvalitete izdelkov in na težnjo, ustreči zahtevam trga. Delovni kolektiv je za svoja prizadevanja dobival najrazličnejša priznanja ter je že drugič v posesti republi-

vanje kož drobnic imelo dobro konjukturo in ker so bili v mestu dani vsi pogoji za povečanje proizvodnje, je bila pred 50 leti sezidana večja tovarna usnja. Po prvi svetovni vojni, v letih gospodarskih kriz, je usnjarstvo v Tržiču počasi hiral, tovarna se je ustavila in obratovalo je le nekaj manjših usnjarn. Usnjarji so postali brezposelni. Po prvem propadlem poizkusu ustanovitve združnega podjetja skupno s čevljarji, je v letu 1925 ponovno prodrila misel o skupni pomoči ter se je ustanovila zadruga Runo. Sprva je delala v manjšem obratu, kasneje pa prevzemala delavnico za delavnico, dokler ni kupila sedanje tovarne. Poleg ovčin je začela predelovati tudi telečje in konjske kože.

Med okupacijo je podjetje hiral, ob 20 letnici ustanovitve zadruga pa so delavci - bivši zadrugarji sklenili, da zadruga likvidirajo, podjetje pa preide v državni sektor. Tovarna je stopila v novo dobo razvoja, se prenavljala, modernizirala. Danes izdeluje: telečje, goveje in konjske bokse raznih barv, telečje in goveje barvaste velurje in nubuk, ovčje barvaste ševrete, ševro, oblačilno usnje, usnje za znojnice, galanterijsko usnje, razne vrste kromovih podlog, poleg tega pa prodaja še tekstilno in strojarstvo volno, kozjo dlako in razne odpadke.

Zavednost delovnega kolektiva je močno vplivala na zvišanje produktivnosti

ške prehodne zastave. Sedaj, ko delavci sami upravljajo tovarno, se nenehno trudijo za njen razvoj. Uspehi, ki jih dosegajo na trgu s svojimi izdelki, pričajo, da gre tovarna s sodelovanjem celotnega kolektiva po pravi poti.

Tovarna čevljev „Ljubelj“

Pretekli mesec se je osnovalo iz bivše Obutve in čevljarne »Ljubelj« večje podjetje ima svojo popravljalnico čevljev, v belj«. Podjetje izdeluje vse vrste moških, ženskih ter otroških čevljev in to v fleks, zbiti in ročno šivani izdelavi. Podjetje ima svojo popravljalnico čevljev, v kateri popravlja vse vrste čevljev. Podjetje izdeluje čevlje tudi po meri.

OBVESTILO

Planinsko društvo v Tržiču sporoča, da bo od 1. X. dalje Dom na Kofcah oskrbovan samo ob sobotah zvečer in čez nedeljo. Morebitne izpremembe bodo objavljene na informacijski društveni deski.

Dom pod Staržičem je oskrbovan vse leto.

Koča na Dobri je v zimskem času zaprta.

Pospeševanje turizma — ena naših največjih nalog

Ob koncu nate prve poletne sezone

Če danes kritično pregledamo rezultate minule sezone, moramo priznati, da kljub lepim uspehom, katere smo v tej kratki dobi obstoja našega Turističnega društva dosegli — za letošnjo kampanjo še nismo bili dovolj pripravljeni.

Vsak dan je prišlo v Trzič z avtobusi, avtomobili in motorji mnogo turistov, nismo jih pa znali tu pridržati in so tako po večini le švrknili mimo. Trziču pač še manjka nekaterih privlačnosti kot so na primer: vabljivo gostišče s slovečo kapljico in dobro kuhinjo, muzej, krasne izložbe in trgovine, kjer bi se prodajali za tujce tako privlačni spominčki itd.

Zunanost mesta tudi ni še taka kot bi želeli, pa tudi ljudi bo treba za turizem šele vzgojiti.

Manjka pa tudi učinkovite reklame. Na Ljubelju bo treba postaviti ob carinarnici orientacijsko tablo, ki bo prikazovala, da se nahaja v Trziču turistični urad, menjalnica, bencinska črpalka itd. Prikazuje naj pa tudi, kakšne tovarne tu imamo in katere kulturne (muzej) in naravne zanimivosti (n. pr. Hudičev most) si bo treba tukaj ogledati.

S kakšnimi vtisi so odšli iz Trziča turisti iz Bačke, ki so bili letošnje poletje dalj časa tu na letnem oddihu — nam sami povedo v pismu, katerega so pred nekaj dnevi poslali na naše Turistično društvo.

Preko zimskih mesecev bomo skušali dosedanje naše napake in pomanjkljivosti odpraviti. Obenem se bomo potrudili, da bo letošnja zimska sezona dobro uspešna; saj ima tržiška okolica vse pogoje zato: idealne terene za smučanje, sankanje in zimske izlete. Imamo dobro izbrane proge za smučarske tekme, imamo skakalnico in drsališče. Naša športna društva naj pravočasno rešijo vse probleme in izdelajo programe zimskih prire-

ditve; mi pa jim bomo pri tem v vsakem oziru radi pomagali.

Na železniški direkciji smo poizvedeli, da ostanejo nedeljske karte tudi preko zimskih mesecev v veljavi in da se tudi vozni red zaenkrat ne bo dosti spremenil. Ker pa ta vozni red za naš turizem povsem ne odgovarja smo zaprosili, da bi zaenkrat vsaj ob nedeljah prvi jutranji vlak, ki pelje ob 5. uri iz Ljubljane imel v Kranju takoj priključek za Trzič. Na ta način bodo v bodoče prispeli turisti

Utisi turistov iz Apatina o nas

Vojvodina nima gora, vendar je gorništvu tudi med Vojvodinci zelo priljubljena veja športnega udejstvovanja. Saj obstoji v Vojvodini okrog 25 Planinskih društev s preko 6500 člani, ki jih združuje Pokrajinski planinski odbor v Novem Sadu. Društva prirejajo za svoje člane skupinske izlete v gorate pokrajine naše države, najraje pa prihajajo na obisk v Slovenijo.

Letošnje poletje je priredilo Planinsko društvo iz Apatina ob Donavi, ki je bilo ustanovljeno l. 1950 in šteje 347 odraslih članov in 110 pionirjev, pet skupinskih izletov v Slovenijo. Skupina, ki jo je vodil predsednik Fr. Šubert si je izbrala za izhodišče svojih tur Trzič ter se povzpela na Storžič, Kriško goro in Dobroč. Predsednik sam pa je ostal še dalj časa v Trziču in obiskal še ostale vrhove v okolici Trziča in naše planinske postojanke, da bi napravil načrt za ture svojih rojakov v prihodnjem letu. Navezal je stike z našim Turističnim društvom in Planinskim društvom, kjer je prisotnoval tudi množičnemu sestanku planincev ob pregledu dela v prvem polletju.

Že ob svojem bivanju v Trziču, še po-

iz Ljubljane v Trzič v nedeljo že ob 6.30 in ne (kot dosedaj) šele ob 8.51.

Marsikateremu našemu turistu bodo dobro služile tudi turistične dopisnice za kratko sporočilo do 5 besed, za katere velja poštnina samo 5 din namesto običajnih 10 din.

Nastopni zimski sezoni dajmo poudarek, da turisti niso le inozemci in da je ravno za našega domačega delovnega človeka treba vse storiti, da bo na svojem oddihu dobro postrežen in da se bo dobro počutil.

sebno pa s pismom, ki so ga poslali ob svojem povratku v Apatin, so se nad vse pohvalno izrazili o odboru Planinskega društva v Trziču, o njegovih planinskih postojankah in o markacijah — razen o markacijah na Dobrči. Prav tako so pohvalili hrano in postrežbo v hotelu Pošta, kjer so se nastanili, ostro pa so kritizirali razgrajanje v tem hotelu v nočeh od sobote na nedeljo, ki jim do jutra ni dalo mirno spati.

Apatinski turisti obljublajo, da nas bodo prihodnje leto spet obiskali. mi pa glejmo, da bomo ob letu svojim gostom nudili še več neskajjenega užitka kot letos, zlasti pa odpravimo kaljenje nočne ga mlati, ki nam dela takšno sramoto.

Opomba uredništva: Turistično društvo se je v interesu pospeševanja turizma v Trziču pozanimalo pri Gostinskem podjetju, koliko so neprestane pritožbe zaradi kaljenja nočnega miru upravičene in ali razgrajanje v gostinskih lokalih res ni mogoče odpraviti. Ugotovili smo, da imamo v Trziču v resnici skupino ljudi — Trzičanom v zadoščenje bodi povedano, da niso domačini —, pri katerih nobeno opozorilo gostinskega osebja in noben ukrep uprave podjetja nič ne zaleže

2 Ko nisem bil človek

Mesto Dachau, ki je štel pred vojno okrog 12.000 prebivalcev, leži 18 km severozahodno od Münchena. Sicer staro, a vendar ne ravno pomembno mesto je po letu 1933 postalo kmalu svetovno znano zaradi koncentracijskega taborišča, ki je nosilo ime Konz. Lager 3 Dachau. Mesto samo leži na nizkem položnem griču, kjer stoji na najvišji točki mestni muzej, odkoder je lep razgled po bližnji okolici, v daljavi proti jugu se vidijo tirolsko-švicarske Alpe. Taborišče pa leži na delno močvirnatih ravninah zunaj mesta. Skozi Dachau teče reka Amper, ki se izliva v Izar in ta v Donavo.

Na mestu, kjer je taborišče, je stala nekdanja tovarna za municijo. S prihodom nacizma na oblast l. 1933 so pa zgradili taborišče, ki je bilo med prvimi in zato tudi imenovano Muster-Lager, ker so po vzorcu dachauskega taborišča zgradili tudi druga, kakor n. pr. Buchenwald, Oranienburg, Flossenbürg, Mauthausen, Auschwitz itd., vse z namenom uničevanja domačih nasprotnikov nacizma, v letih druge svetovne vojne pa zlasti za načrtno uničevanje slovanskega življa.

Četverkotna oblika konc. taborišča Dachau je bila skrbno zavarovana, da je bil izključen vsak pobeg iz taborišča. Najprej širok in globok betonski kanal, kamor so lahko spustili vodo. Za njim širok pas prepletene bodeče žice na nizkih količkah. Za tem pasom pa visoki stebri z mrežo bodeče žice, kamor so lahko spustili električni tok. Pogled iz taborišča na zunanji svet pa je zapiral visok betonski zid, vrhu katerega je bila zopet bodeča žica, pripravljena za napeljavo električnega toka. Iz stražnih stolpov okrog ograje pa so molele cevi strojníc kot svarilen opomin pred vsakim poizkusom pobega ali upora. Ograja je imela dvojna vrata, na vzhodni strani proti plantaži, na zahodni strani pa glavni vhod, skozi katerega je prišlo na tisoče poštenih ljudi v taborišče in skozi katerega so jih na tisoče zvozili kot nage okostnjake v krematorij, ki je bil na zahodni strani ograje izven taborišča. Tam okrog so bile tudi velike SS kasarne in razni delovni objekti.

Znotraj ograje pa je bila na južni strani kuhinja, kopalnica in skladišče. Za kuhinjo so bili pa bunkerji. Med kuhi-

njo in barakami se je razprostiral nekak zborni trg »Appel-Platz«. Po sredi taborišča je bila 26 korakov široka in 260 korakov dolga glavna cesta, ob njej pa so rastle topoli. Levo in desno ob glavni cesti pa so barake ali bloki, široki 13, dolgi pa po 115 korakov. Med vsakim blokom pa zopet široka ulica. Na zahodni strani glavne ceste so bili bloki za delovne jetnike-številk, takozvani odprti bloki s številkami 2, 4, 6, 8 itd. do 30. Nasproti, to je na vzhodni strani glavne ceste, pa so bili zaprti bloki s števil. 1, 3, 5, 7 itd. do 29. Od 1—13 so bile bolnišniške barake ali »revir«. V ostalih blokih pa so se gnetli novodošli, onemogli in tisti, ki so bili pripravljene za transport v kakšno druga uničevalna taborišča. Ti bloki so bili zaprti, to je obdani z žično ograjo, največ zato, da ne bi novodošli s kakimi novicami okužili ostalih jetnikov ali pa zanesli kake bolezni.

Vsak blok je imel 4 velike sobe-jedilnice, kjer so bile dolge mize in kuhinjski stoli, dalje 4 spalnice s posteljami po 3 ena nad drugo, ter umivalnice in stranišča. Normalnega prostora bi bilo v eni baraki za okrog 500 jetnikov.

in jim bo morala pač oblast stopiti bolj trdo na prste, zlasti še, ker se zadržuje v Tržiču brez prave zaposlitve, se ukvarjajo baje s črnohorozijanstvom, igrajo za velike zneske hazardne igre in

Ali je mogoče podaljšati železniško progo do središča Tržiča?

To vprašanje gotovo zanima vsakega Tržičana, šentancana in Lomljana. Marsikdo se je s tem problemom že pečal ter ga reševal na svoj način; ker pa svojih misli ni objavil, ni mogla njegova zamisel roditi nobenih uspehov.

Kamničani so rešili ta problem, kolodvor so zgradili v središču mesta, istotako Vrhničani. Na progi Jesenice — Ljubljana imamo danes nove vmesne postaje: Globoko, Besnica, Žabnica, Reteče, Medno, vse v cilju skrajšati pot od doma do kolodvora ter povečati število potnikov po železnici. Res je, da je izgubilo vprašanje bližine kolodvora z vzpostavitvijo avtobusne proge Tržič — Ljubljana nekaj na aktualnosti. Vendar so delavci, nameščenci, šolarji še dalje vezani samo na prevoze po železnici ter morajo dnevno napraviti 2,5 km nepotrebnega pota od Tržiča do kolodvora in obratno. Marsikom bolj ugaja vožnja po železnici, ker ne prenese bencinskih plinov. Spominjamo se, da je rešil tržički MLO pod predsedstvom Urbanca skupno z gozdno upravo silno zamotan problem — speljati avtocesto skozi Tržič. Danes je ta cesta — Cankarjeva cesta — v ponos vsakega Tržičana. Na jasnem si moramo biti, da je podaljševanje železniške proge do Tržiča težko izvedljivo, predvsem zaradi tovarniških objektov Bombažne predilnice in tkalnice, poleg tega pa je povezan ta problem z načrti kot so regulacija Mošenika, ureditev Blejske ceste za turistični promet, povezava Blejske ceste z novo cesto, ki bi šla zahodno od Tržiča mimo Mladinskega doma in se pri centrali na Čegelšah spojila z glavno cesto Tržič — Sv. Ana, vprašanje lokacije gimnazijske-

s šovinističnimi izjavami žaliyo naše ljudstvo. Upamo, da bodo oblastva primer raziskala in ukrenila vse potrebno, da bosta končno zavladala red in mir v tržičkih gostinskih lokalih.

ga poslopja, zaklonsišča, posebno pa, dati železniški progi možnost za nadaljnji razvoj do Sv. Ane, ako bi bili dani materialni pogoji v prid podaljšanja te proge. Rešujmo ta vprašanja in pokažimo zanimanje s tem, da pišemo v Tržičkem vestniku. Poklicni strokovnjaki pa bodo izluščili iz naših člankov najboljšo pot, ki bo vodila do uspeha in ugodne rešitve. Naše geslo je: dvigniti turizem v Tržiču in tržički okolici. Olajšati turistu potovanje.

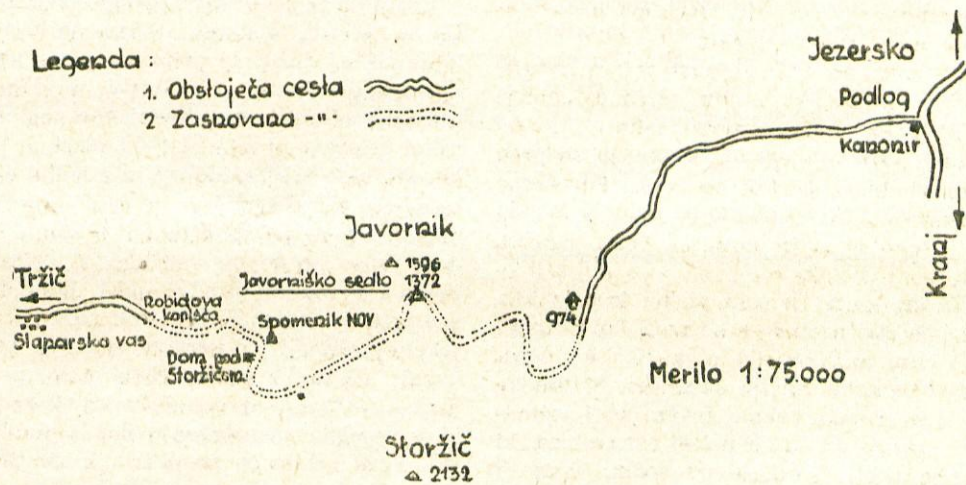
Cesta Tržič — Jezersko bi bila najlepša alpska cesta v Sloveniji

V zadnji številki »Tržičkega vestnika« je bilo poudarjeno, da bi Tržič s tržičko okolico, posebno pa vas Lom izredno pridobila na turističnem razvoju, ako bi zgradili cesto iz Tržiča skozi Lom na Jezersko. 28. avgusta 1952 je pregledala

Dati Tržiču in njegovi okolici vse možnosti za njihov razvoj! — Vsem je jasno, da se mesta in vasi razvijajo predvsem ob cestah in železniških progah, ker je prenašanje materiala najlažje in najcenejše. Če pa gradimo ceste in železniške proge, gradimo tudi stavbe in s tem rešujemo najhitreje stanovanjske probleme, toku življenja pa pospešimo pulz. Seveda moramo pri vsaki gradnji misliti za sto let naprej, drugače se lahko zgodi, da po eni strani gradimo, po drugi pa podiramo. Regulacijski načrt za mesto Tržič bo, ko bo dokončno izdelan, najboljši kažipot konstruktivnemu razvoju Tržiča. Da pa ne bi ta načrt prezrl vprašanja o podaljšanju železniške proge do mesta Tržiča in morda še dalje, moramo pravočasno tudi na ta važni problem opozoriti v našem Vestniku.

teren skupina treh pionirjev: dveh Lomljanov in enega Tržičana. Ravkala se je po naslednjih smernicah pri določanju trase te alpske ceste:

1. Cesta naj pripelje turista po naj-

Z navedenim opisom si boste lahko ustvarili približno sliko taborišča Dachau, kamor nas je dne 28. junija 1942 dospelo 11 Gorenjcev. Prenočili smo na golih klopih v kopalnici. Zjutraj navsezgodaj, ko smo dobili črno kavo in slab taboriščni kruh, se je pričela predelava iz človeka v številko. Do golega so nas obrili in ostrigli. Svoje obleke smo morali oddati v skladišče, obdržati je smel vsak le žepni robec in pas, nato v kopalnico, potem dalje v sosednjo dvorano, kjer smo se oblekli v progaste jetniške obleke, še par formalnosti v revirju, vsak je dobil dva rdeča trikotnika in dve številki, katere so nam prišli na desno hlačnico in na bluzo. Tako sem postal iz človeka številka 30689. Na delovnem uradu so nas popisali glede poklicev ter nas odvedli na blok za novodošle št. 24. Nekaj nas je prišlo v sobo št. 3, katere starešina je bil sudetski Nemeč Oskar Schad, najbolj surov »vzgojitelj novincev«. Po kosilu smo morali vsi novodošli Slovenci stati v ravni vrsti pred blokom, kjer nam je starešina bloka Guttmann govoril sledeče: Vi nespametni Slovenci,

uporniki zoper veliki rajh, ste prišli danes v koncentracijsko taborišče. Ali veste kaj je to? To je popolnoma nov svet na starem svetu. Izločeni ste iz človeške družbe, zato pozabite na preteklost. Če je bil kdo izmed vas profesor ali kmet, kapitalist ali delavec, tukaj niste nič, ne ljudje, temveč samo še ničvredne, brezpravne številke. Državi ste v breme, ker mora ravno zaradi političnih upornikov vzdrževati toliko taborišč. Bodite oblasti hvaležni, da vas sploh še pusti pri življenju ter vas redi in da vam bo celo dovoljeno pisati dvakrat mesečno vašim svojcem v stari svet. Kdor hoče tu vzdržati, naj bo trd do samega sebe in trd do svojega bližnjega. Govoril je dalje o disciplini, kaznih 25—100 udarcev na zadnjo plat, ali zapor v bunkerju ob kruhu in vodi itd. Črnosiv, smrdeč dim se je valil čez taborišče, v krematoriju so žgali žrtve nacizma, ko nam je ob koncu govora Guttmann rekel grozeče: Kdor ne bo izpolnjeval vseh ukazov, naredb itd. ne bo več videl domovine, šel bo z dušo in telesom skozi dimnik krematorija. (Nadaljevanje sledi.)

krajši poti z Jezerskega v Tržič in obratno.

2. Cesta naj pelje mimo spomenika padlih žrtev NOV in mimo Doma pod Storžičem.

3. Cesta naj vodi po manj vrednem zemljišču, vendar v gradbene namene najboljšem, tako da bi bilo tudi vzdrževanje ceste najcenejše.

4. Cesta naj bo široka 5 m, da bodo odpadla izogibaljšča.

Opis trase nove ceste

Približno 2 km od Slaparske vasi v Gornjem Lomu preneha sedanja cesta pri Robidovih kopiščih, nadaljuje se pa pot ob Lomščici. Nova cesta bi bila speljana v glavnem po tej poti, mestoma pa bo morala iskati zložnejših smeri. Okoli 2 km od Robidovih kopišč mimo spomenika do Doma pod Storžičem bi torej potekala nova cesta, držeč se smeri te poti. Od tod bi se cesta povzpela v loku čez pašnik pod planšarsko kočjo pod pečine v smeri Javorniškega sedla. Dolžina zračne črte Dom pod Storžičem — Javorniško sedlo znaša 2,1 km, višinska razlika pa 320 m. Ker bi znašala dolžina ceste okoli 3 km, bi znašal vzpon približno 10%. Od Javorniškega sedla s koto (Nadaljevanje na 4. strani spodaj.)

Delo z našo mladino in za našo mladino

Novo šolsko leto se je pričelo

Delo v šoli se je zopet pričelo. Stotine pionirjev in pionirk prihaja zopet na svoje delo. Spočiti in veseli obrazi, polni življenja, so napolnili šolske prostore. Pred nami je mladina, ki jo je treba oblikovati, ji dajati znanja in napraviti iz nje dobre in borbene državljane socialistične domovine. Za učiteljstvo gotovo to ni lahka naloga. Koliko nepredvidenih težkoč je pri tem delu, koliko upornega dela je treba vzgojitelju, študija in lastne izgradnje, da bo vsemu temu kos! Dolžnost do mladine je zelo velika, a jo včasih kar pozablamo in preradi prezremo, ker se ne zavedamo v dovoljni meri, da gredo skozi roke vzgojitelja rodovi, rod za rod. Ne vzgaja in oblikuje samo šola, ampak tudi dom, organizacije in cesta. Vsi hočemo dobre državljane in zato smo prav vsi odgovorni za vzgojno delo naše mladine. Tej dolžnosti se ne more nihče odtegniti, kajti naša družba ne more dopuščati, da bomo iz mladih ljudi napravili izkoriščevalce z najbolj temno in mračnijaško miselnostjo. Hočemo mladega človeka, polnega jasnih in odločnih pogledov na svet in družbo, človeka, ki se bo zavestno vključil v kolektiv in čuval pridobitve naše revolucije.

Pri tem delu pa ne smemo pozabljati, da je na drugi strani dovolj sovražnih elementov, ki so budno na delu, si hočejo

1372 m — to je ista višina kot jo ima Ljubeljski prelaz — se nudi lep razgled na Storžič, Karavanke in Julijske Alpe, na ono stran pa na Jezersko, Savinjske Alpe ter bi potekala trasa proti vzhodni strani, držeč se nekaj časa steze, ki pelje proti Bašelskemu sedlu. Tudi ta del trase od Javorniškega sedla do že zgrajene ceste v Podstoržiču bi bil dolg 3 km, višinska razlika pa znaša okoli 300 metrov, tako da bi bil povprečni padeč 10%. Z gospodarske strani bi bila morda prikladnejša trasa čez Tržiški graben, povprek državnih gozdov in po serpentinu nazaj s priključkom na že obstoječo cesto v dolini. Toda teren je lapornat, strm in močviren, cesta bi se težko vzdrževala; za izkoriščanje gozdov pa je v tem predelu že zgrajena žičnica.

Ako resumiramo dolžine ceste in trase od Tržiča do Jezerskega:

Dolžina ceste od Tržiča do Robidovih kopaljšč	7 km
Trasa od Robidovih kopaljšč do Doma	2 km
Od Doma do Javorniškega sedla	3 km
Od Javorniškega sedla do ceste Podstoržič	3 km
Cesta od Podstoržiča do Kanonirja	4 km
Od Kanonirja do Jezerskega	3 km
Skupaj	22 km

ter primerjamo skupno dolžino z dolžino ceste Tržič — Predvor — Jezersko, ki znaša 40 km, vidimo, da se nam skrajša vožnja iz Tržiča na Jezersko za celih 18 km.

Točno sliko o tej trasi pa bomo lahko dali, ko bodo izvršene potrebne terenske meritve.

pridobiti našo mladino ter si lastijo pravico do nje. Radi bi jo pridobili za svoje izdajalske načrte. Zato mora biti vzgoja mladine prva dolžnost, dati ji moramo resnično znanje, ki bo globoko zakoreninjeno na osnovah znanstvenih izsledkov in jo ocvitati pred vsako sovražno miselnostjo.

Ko se je pričelo delo na desetih zavodih na področju naše občine, ne stojmo ob strani in ne prepuščajmo vzgoje naše mladine le šoli. Usmerimo svoje delo vsi, prav vsi, v skupen cilj, ki naj nam bo: hočemo odločnih in neustrašenih borcev Titove Jugoslavije!

Mladinski teden v Tržiču

Mestni komite je že dolgo časa razpravljaval o tem, kako bi mladino zajel v čimvečjem številu. Ker je resnično, da je mladina zadnje čase postala pasivna, ni čudno, da je padala kritika z vseh strani. Zato smo organizirali mladinski teden, v katerem naj mladina v čimvečjem številu sodeluje in pokaže svoje sposobnosti.

Program je bil obširen in lepo izveden. Da se začne mladinski teden, so kazale že nekaj dni prej priprave pionirjev, ki so pridno trenirali s skiroji, jih doma mazali z oljem in se ukvarjali s poslednjimi pripravami za nedeljski start.

V soboto so tekli mladinci in mladinke z bakljami skozi Tržič in s tem oznanili mestu, da se je začel teden mladine. V nedeljo so se že na vse zgodaj zbirali pionirji s skiroji pred LOMO Tržič in nestrpno pričakovali pričetek pionirskih tekem s skiroji. Že prijave same so pokazale, da se jih bo udeležilo veliko pionirjev. Tekme so potekale v lepem redu in v vselem razpoloženju naših pionirjev. Prva mesta so zasedli: v I. skupini Janez Furlan, v II. skupini Janez Piškur, v III. skupini Jože Štucin, v IV. skupini Vili Ravnik. Zmagovalci so prejeli lepa darila, katera so podarila podjetja in ustanove.

Po tekmi se je vršilo streljanje za pionirje z račno puško. Bilo jih je veselje gledati, kako nestrpno so čakali, da pridejo na vrsto, da bi dosegli čimboljši rezultat. Najboljši je bil Davorin Križnar z 41 točkami od 50 možnih, drugi Igor Verbič z 28 točkami in tretji Matevž Razberger s 34 točkami. S tem smo nudili našim pionirjem spet en dan veselja in učitka, kakršnih pa bi jim bilo treba nuditi še več.

Isti dan so igrali fantje proti poročenim odbojko. Kakor je pokazal rezultat te tekme, so morali mladi fantje kloniti pred bolj rutiniranimi poročenimi igralci s 3 : 0.

V ponedeljek so bile tekme v odbojki, pri katerih so sodelovale 4 ekipe. Prvo mesto si je pridobila ekipa Obutve, sledile pa so ekipe predilnice, tovarne kos in srpov in tovarne Triglav. Zvečer je bil šahovski dvoboj mladih proti starim, v katerem so stari morali položiti orožje in so ga izgubili z rezultatom 6:4 za mlade.

V torek so se vršile borbe v streljanju za naslov mladinskega prvaka in najbolj-

šega mladinskega aktiva. Sodelovalo je 9 ekip. Prvo mesto je dobila ekipa tovarne pohištva, sledili so pa MK LMS, dve ekipi mladine iz centra, predilnice, tovarne kos in srpov ter Partizana z enakim številom točk. Najboljši rezultat je dosegel Ciril Bečan s 25 točkami in s tem postal mladinski prvak za leto 1952.

V sredo popoldne je bila odigrana nogometna tekma mladih proti starim, pri kateri so morali mladi kljub boljši igri kloniti in so jo izgubili z rezultatom 5:1 za stare.

Zvečer je zagorel taborni ogenj pri Sv. Jožefu ter je taborniška organizacija izvedla program, ki je bil zelo pester in od katerega so gledalci odšli z lepimi vtisi. Isti dan smo v Bistrici postavili mladinski aktiv ter dali možnost sodelovanja v mladinski organizaciji vsem, ki hočejo sodelovati.

V četrtek popoldne je bila lutkovna predstava za pionirje, ki je bila zelo dobro obiskana, saj je bila dvorana nabito polna in spet so se pionirji veselili lepe urice.

Po vsem tem je sledil v dvorani hotela Pošte šahovski turnir mladinskih moštev, katerega se je udeležilo 7 ekip. Kot gostje so sodelovali mladi šahisti iz Tekstilnega tehnikuma v Kranju in JLA iz Križ. Prvo mesto je dobila ekipa iz Kranja, drugo si delita JLA in šahovski klub Tržič, tretje ekipa predilnice in tako dalje.

V petek bi moral biti pregled predvojaških centrov, katerega pa je preprečil dež. Zvečer je odpadlo tudi predavanje, katerega se je udeležilo le nekaj ljudi in smo ga morali prestaviti na naslednji teden. Žalostno je, da so predavanja, ki so mladini tako potrebna, vedno slabo obiskana.

To so bile prireditve tega tedna. V precejšnji meri smo dosegli, da je sodelovalo čim več mladincev in mladink. Želeti pa je, da bi se mladina mesta Tržiča v bodoče udeleževala v čimvečjem številu tudi predavanj.

Bili smo na Kaninu in Mangrtu

(Planinska skupina tržiške gimnazije)

Obiski prelepega Posočja, Gregorčičev planinski svet, slikovni opisi v Tovarišu in članki v Naših planinah so bili vzroki, da smo zahrepeneli še po Kaninu in Mangrtu, gorah, ki smo ju že tolikokrat v daljavi gledali z očaka Triglava in ki sta postali sedaj dostopni planincem.

V ranem jutru 28. avgusta smo zapustili Tržič in se odpeljali v Most ob Soči (Sv. Lucijo). Po lepi asfaltirani cesti nas je popeljal dalje avto ob sinjezeleni Soči do Tolmina, proti Kobaridu in Bovecu. Na levi in desni so nas vabila mehkozeleena gorska pobočja in slikovite vasi, a v ozadju so se dvigala kot okrasne kulise pogorja Krna, obmejnega Kolovrata z Matajurjem in Kanina. V topli pokrajini živijo skromni in dobri ljudje, pa tudi ljudje, ki so junaško branili našo zemljo pred potujčenjem in v času osvobo-

dilne borbe. Tu je tudi zagledal luč sveta goriški slavček, pesnik naše Soče in velik domoljub Simon Gregorčič, ki še danes gleda ta čudoviti planinski svet s svojega zadnjega domovanja na gričku Sv. Lovrenca pod Libušnjem. Da, izpolnjena mu je bila vroča želja, da počiva med planinami in da je Soča svobodna. Pri Kobaridu nam je ušel pogled proti v letošnji zimi tako hudo prizadeti Borjani pod Stolom in Nadiži, ki teče v še neodrešeno Slovensko Benečijo, pri Žagi na na Učjo, ki priteka iz prav tako še neodrešene Rezijske, in skoraj pred Bovecem na veličastni slap Boko. Po pravici lahko trdimo, da smo prišli v slovensko Švico, kajti ta deželica ob vznožju ponosnih Julijcev kopiči toliko planinskih tihih lepote kot malokatera na svetu. Bovec s svojim Matterhornom, šiljastim Sovinjakom odpira vrata v Koritnico, morda najlepšo dolino naših Alp in Trento, ki jo je po pravici lahko proslavil v svetu dr. Julius Kugy.

V Bovecu samem nas je ljubeznivo pozdravil planinski tovariš in prijatelj Boris Ostan in nam zaželel kar najlepših doživetij na turi. Po kratkem kramljanju smo potem po markirani, nekoliko naporni poti končno dospeli že v precejšnji temi do Skalarjevega doma (1810 m), ki nosi ime po partizanu in političnemu aktivistu Ferdu Kravanji (padel v NOB 1. 1942) in ki so ga slovesno odprli v nedeljo 24. avgusta letos, v prisotnosti predsednika Planinske zveze Jugoslavije tov. Kušiča. Zgodaj zjutraj smo nadaljevali pot na Kanin. Vodila nas je čez apnenaste pode, na katerih smo občudovali silno lepe okamenine školjk Megalodontov, usedline, ki so se odlagale nekaj milijonov let na dnu davnega morja, in ostanke snežišč, saj je ta krajina znana po svojih smučiščih in precejšnjih količinah snega. Prešli smo še grapo v steni in stali smo na vrhu — 2585 m visoko. Pozdravila sta nas dva čuvarja naših meja, saj poteka državna meja proti Italiji prav čez Kaninsko skupino in prelaz Predel proti Mangrtu. Skupaj smo opazovali okolico, ki se je tako lepo kopala v soncu. Strmeli smo na vrhove od Gros Venedigerja, Groslocknerja in Sonnblicka, od Petovršja (Fuenspitze), Krniške špice, Gamsove matere, Viša, Kostrunovih glav in Poliškega špika ali Montaza do že znanih vrhov tja okoli Triglava, Krna in sveta ob morju. Posebno smo pa gledali Beneško Slovenijo in okolico Rabeljskega jezera, slovenski svet, ločen po krivični meji, a tako zaveden.

Preživeli smo še nekoliko uric v prijetni družbi z graničarji in oskrbovalci lepega doma, potem smo krenili nazaj v Bovec, da smo tam prespali in da smo lahko nadaljevali turo na Mangrt. Kdor ni videl Trente iz Koritnice in Loga pod Mangrtom, sploh ne zna prav ocenjevati tega prelepega planinskega sveta. Skozi romantično sotesko Kluze, mimo Rombona, Bovškega Grintovca in Jerebice prideš do podnožja Mangrta, Jalovca in Ozebnika. Toda nas je peljala pot še dalje mimo Strmca, vasi, v kateri je okupator pobil skoraj vse moške in je znan kot Bavška grapa iz slovenskega dokumentarnega filma Na svoji zemlji, proti Predelu, prelazu, ki veže Posočje z Rabeljsko kotlino in dolino Ziljice in Zilje.

Pri izlivu Mangrtskega potoka v Predelico pa zavije pot čez Mangrtsko planino proti Jarečici in na sedlo pod vrhom Mangrta. Na zemljevidih je zarisana markirana pot, a v resnici vodi od imenovanega izliva v krasnih ključih in skozi predore tudi bivša italijanska vojaška cesta do sedla samega. Tovariš Ostan jo je pravilno ocenil, ko je dejal, da se lahko kosa z znano alpsko cesto na Groslockner. In še nekaj smo doživeli — nad nami je zakrožilo kakih štirinajst orlov in kar predstavljali smo si, kako bi se z njimi borili, kot se je z orlom boril Kekc. Dobro, da smo imeli s seboj cepin. Pod sedlom je bila nekoč koča, no danes je tu samo najskromnejše zavetišče pastirjev, kajti vsa okolico oživljajo ovce in koze. Na sedlu smo se za kratek čas ustavili, pokazali smo graničarjem svoja dovoljenja, pozdravili dvoje modrih očes pod nami — Mangrtski ali Belopeški jezerci in se rokovali z Gandijem in Maksom, ki sta pravkar prišla z vrha, kjer sta hotela oddati novo vpisno knjigo, pa so ju dan prej prehiteli Tolminci s krasno knjigo in novo skrinjico.

Na vrh sam (2678 m) vodi sedaj pot po italijanski strani, v kratkem pa bomo lahko šli po svojem na vrh, ker je že v načrtu lepa zavarovana plezalna

pot. Med vzpenjanjem so se podile okoli nas megle in veter je tulil svojo pesem, ali kar smo doživeli in videli na cilju, ne moremo dovolj lepo opisati. Mangrt nas je presenetil najprej z glorio, potem z razgledom, kakršnega ni mogoče vedno dobiti v alpskem svetu. Videli smo največičastnejši svet — Dolomite (Monte Cristalo, Drei Zinnen), krasne obrise Poliškega špika, Viša, Nabojsa, Gamsove matere, Krniških špic, Lovca, Višarske glave, Kaninske skupine in v soncu kristalno se lesketajoče naše Julijce. Videli smo valujoče Rabeljsko jezero, kot na dlani Mangrtski jezerci, Beljak, Osojsko jezero in Baško jezero. Nikdar ne bo mogoče pozabiti te veličastne slike! Lahko rečem, da smo samo gledali in gledati. Mangrt, varuj nam kot granitni mejnik te krasote in kaži vsem svojim obiskovalcem pomembni verz svoje nove vpisne knjige:

Tu tisoč tri sto let naš rod že žije,
In našo zemljo v kivi, ognju brani,
Ta gruda naših dedov kost nam hrani,
Otrok tu naših bodo domačije.

S težkimi sreci smo se poslovili od te prelepe zemlje in prijaznih ljudi. Vsem ljubiteljem gora in naše zemlje pa kliče mo — pogledajte jo in zavedajte se, kaj imate!

Struktura tržiškega prebivalstva

Podatki, ki jih v naslednjem navajamo, se sicer nanašajo na popis prebivalstva v marcu 1948. leta in so zato že nekoliko zastareli. Čeprav bo prav gotovo novi popis prebivalstva, ki se bo vršil v marcu 1953. leta, pokazal novo sliko, vendar so tudi podatki iz l. 1948 zelo zanimivi in nam povedo marsikaj. Oglejmo si jih!

Bivši KLO	Število prebivalcev			Število gospodinjstev
	m.	ž.	sk.	
Tržič	2167	2690	4857	1641
Sv. Ana	265	305	570	146
Sv. Katarina	476	494	970	227
Križe	1040	1068	2108	570
Kovor	356	397	753	194
Leše	341	352	666	147
Skupaj	4618	5306	9924	2925

Prve rubrike nam povedo, da je žensk na vsem teritoriju več kot moških, da je ta razlika v celoti kar precej občutna, da je relativno najmanjša v Križah in vaseh okoli Križev in največja v Tržiču samem, ne le absolutno, marveč tudi relativno. Da je v Tržiču toliko več žensk kot moških nam postane razumljivo, če se spomnimo, koliko je v Tržiču tekstilnih delavk, ki jih je tekstilna industrija pritegnila k nam od drugod. Drugo, kar nam tabela pokaže je dejstvo, da v današnji občini Tržič živi približno polovica prebivalcev v Tržiču in na Bistrici, nekaj več kot polovica pa v okoliških vaseh. Iz naslednje rubrike razberemo, da so gospodinjstva pri nas zelo majhna, saj prevladujejo tista, ki združujejo povprečno le štiri osebe, v Tržiču pa komaj po tri. Le v Lešah tvorijo gospodinjstvo povprečno po 4 in pol osebe. Seveda moramo tu spet pomisliti na številne delavke, ki so same svoje gospodinje ali

pa po več deklet tvori po eno gospodinjstvo.

Res pa je tudi, da v Tržiču prevladujejo majhne družine, saj ima več kot polovica mater (550 ali 52,8%) le po enega ali dva otroka. Tudi tozadevna statistika je zanimiva in je po štetju v l. 1948 izgledala takole: Od 1040 mater, kolikor jih je takrat v Tržiču bilo, jih je 290 rodilo le po enega otroka, 260 jih je imelo dva otroka, 188 mater po tri otroke, 103 matere so imele štiri otroke, 59 se jih je ponašalo s petimi otroki, 41 mater s šestimi, 28 s sedmimi, 24 z osmimi, 13 mater je imelo 9 otrok, 9 mater je bilo z desetimi otroci, 9 z enajstimi, 8 z dvanajstimi, dve s trinajstimi, dve s štirinajstimi, dve s petnajstimi in ena celo z osemnajstimi otroki (Smolej Marija).

Čeprav je torej v Tržiču samem več kot polovica družin majhnih družin, vendar se ponašamo tudi s številnimi materami, ki so v tem oziru opravile daleč več kot samo svojo dolžnost.

Zdravstvena služba

Sektorska ambulanta, Glavni trg 18, telefon 38.

dr. Vladimir Premrov, vsak dan razen srede in sobote od 7. do 12. ure; dr. Stanko Živec vsak dan od 15. do 18. ure.

Obratna ambulanta Bombažne predilnice ni tkalnice

dr. Stanko Živec vsak dan od 13. do 15. ure.

Dežurna služba za nujne primere
dr. Stanko Živec, Ljubljanska cesta 11, telefon 46.

Državna lekarna, Ljubljanska c. 17, telefon 51 (upravnik mr. ph. Zdenko Lavička) je odprta od 8.—12. in od 15.—18. ure.

V nujnih primerih kličite dežurnega farmacevta pri glavnem vhodu!

Naše kulturne ustanove

Delo za tržiški muzej lepo napreduje

Delo za tržiški muzej stalno pridobiva na sodelavcih in delavnosti. Vse to nam obeta, da bo Tržič kmalu prišel do svojega muzeja.

Novo spodbudo za zbiranje muzejskega gradiva smo dobili po izredno uspelem izletu, katerega nam je v nedeljo dne 21. septembra brezplačno priredilo tukajšnje Turistično društvo. Na tem izletu, ki je bil namenjen predvsem ogledu splošnega muzeja v Škofji Loki in Kovaškega muzeja in kovaških vigenc v Kropi in Kamni gorici, smo sklenili, da takoj pričnemo z zbiralnimi deli in da bo vsakdo po svojih najboljših močeh podprl ustanovitev muzeja.

Zamisli, da bi se uredila stara markantna obrtna četrt ob Moščeniku — za muzejsko področje in za prikaz nekdanjih kosarskih, pilarskih, usnjarskih, čevljarjskih, nogavičarskih delavnic in delavnic izdelovalcev katuna in barvarjev — je dobro odjeknila.

Mnogo dragocenega muzejskega gradiva je v Tržiču že zbranega in čaka samo ureditve prostorov, kjer se bo lahko razstavilo.

Mnogo, mnogo pa je še takega, kar čaka kot skrit zaklad odkritja in zbiranja.

V četrtek, 16. oktobra bo ob pol 8. uri zvečer v salonu hotela Pošta občni zbor mladega Muzejskega društva v Tržiču. Udeležili se ga bodo tudi govorniki in člani TMS iz Ljubljane, ki bodo razpravljali o vseh muzejskih problemih.

Vabimo vse, ki se zanimajo za muzejska vprašanja, da stopijo v naš krog in se tega zanimivega večera zanesljivo udeležijo!

Zakaj ne bi zmogli mi, če so zmogli drugod?

Tržiško turistično društvo je v nedeljo, 21. septembra priredilo za vse one, ki se zanimajo za nastanek tržiškega muzeja, brezplačno avtobusno ekskurzijo v Škofjo Loko, Kamno gorico in Kropo. Namen ekskurzije je bil seznaniti udeležence z muzejskimi zbirkami loškega in kroparskega krajevnega muzeja in jih ob teh zbirkah navdušiti in izpodbuditi, da bi čimprej zgrabili za delo in ustvarili v Tržiču svoj lastni muzej.

V krasnem nedeljskem jutru nas je avtobus popeljal preko Kranja in Bitenj v Loko. Zbirke loškega muzeja so nas presenetile s svojim bogastvom in raznovrstnostjo. Ko smo izvedeli, da muzej obstoji že 30 let, nam je postalo razumljivejše, da so uspeli Ločani zbrati toliko gradiva za svoj muzej. Videli smo zbirko dokumentov iz NOV, zbirko, ki ponazarja delo starih obrtnikov, izdelke njihove obrti in njihovo orodje, makete značilnih kmečkih hiš v loški okolici, umetnostno-zgodovinsko zbirko likovnih umetnikov, ki so bili doma v loških hribih (Šubici, Grohar, Birolla i. dr.), Tavčarjevo zbirko, podrobno geografsko karto in relief loške okolice, maketo mesta Škofja Loka, razno orožje, pohištvo, grbe, prirodopis-

no zbirko in še marsikaj drugega. Vsekakor obilo paše za radoznale oči, da se more razširiti obzorje vsakogar, ki muzej obišče, zlasti še obzorje dijakov in mladine sploh.

Če si poslušal Tržičane, ki so si zbirke ogledovali, si mogel ob hvali in občudovanju slišati tudi opazke: »Marsikaj tega in podobnega bi mogli tudi pri nas v Tržiču spraviti skupaj.« Ali: »Čas bi že bil, da začnemo, kajti čim dalj odlasamo, tem bolj nam gradivo polzi iz rok in se uničuje!«

Ob izdatnem kosilu smo zlasti občudovali kulturno potrebo in ugotovili, da ni bilo potrebno nikakršno čakanje, da se nas je vseh 32 Tržičanov hkrati nasitilo, da imajo loška gostinska podjetja dobro vino in izvrstno kuhinjo in da bi si želeli, da se tržiško gostinstvo dvigne na stopnjo loškega.

Po kosilu smo se zapeljali v Kamno gorico, kjer smo si ogledali rov, kjer so včasih kopali rudo, razpadle kovaške vigence in zanimiv primitivni kovaški obrat, kjer voda še danes goni le meh, ki je pač tak, da spada tudi v muzej. Zanimivo naselje nam bo ostalo še dolgo v spominu...

V Kropi je bil seveda center našega zanimanja kovaški muzej in vigenc Vice, kulturni spomenik naše stare obrtne dejavnosti. V njem so nam prijazni Kroparji pokazali, kako so včasih kovali. Občudovali smo spretne ženske roke, ki iz železnih paličic ustvarjajo z nekaj udarci žeblje za gozjerice, pa take za podkovanje mul in kamel. Ob vigencu je delalo po 6 delavcev ali delavk, ki so tudi kuhale kar tu. Vsaka je imela za svojo družino po en lonec nad ognjem. Delali so od jutra do noči po deset, včasih tudi po 12 ur.

V Kovaškem muzeju smo videli model starega fužinskega obrata, maketo vigenca Vice in razno kovaško in drugo orodje.

Ko smo odhajali iz Kroepe, smo ugotavljali, da smo ta dan dokaj obogatili svoje znanje in v nas je bila trdna volja, da zastavimo vse svoje sile za to, da tudi Tržič dobi čimprej svoj muzej.

Pred novo gledališko sezono

Jesen je tu in Tržičani čakajo, kaj jim bo prinesla in nudila nova gledališka sezona. Kot običajno tudi letos še ni resnih izgledov, da bomo imeli sezono izpopolnjeno in zasedeno s celotnim repertoarjem. Doslej je bilo vse delo več ali manj le hlastanje in iskanje komadov, ki gotovo niso vedno in v vsem zadovoljevali publiko, ker se je premaloлагalo pažnje na kvalitetna dela tako v vsebinskem smislu kot tudi v igralski dovršenosti na odru samem. Nekaj izjem v zadnjih letih pa vendar dokazuje, da so dani dovolj zanesljivi pogoji za resnično in resno delo, kar je jamstvo, da Tržičani niso brez sposobnih in dobrih igralcev. Res obstojajo poleg vsega tudi nekateri objektivni razlogi in težave, ki so ovirale delo, vendar vsi ti problemi niso tako veliki, da bi moralo vse delo zaradi tega počivati.

Zato je svet za prosveto in kulturo pri ljudskem odboru mestne občine razpravljaval tudi o teh problemih in dal pobudo za sklicanje sestanka vseh igralcev in ljudi, ki imajo veselje do dramskega dela. Naloga tega sestanka bo, da postavimo dramsko delo na trdne temelje, da sestavimo repertoar za vso sezono, ki bo zajemal domača in tuja dela. Le taka pravilna porazdelitev dela med člani in pritegnitev novih moči zlasti iz vrst delavskega razreda, vse to bo zahtevalo vztrajnih in požrtvovalnih naporov.

Če bomo mogli vse to doseči, potem bomo gotovo zadovoljili kulturnim potrebam tržiške publike. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da se je okoliš našega dela razširil s komasocijo sosednih krajev in bodo morali sosedni mali odri čutiti in dobiti našo pomoč. Nerazumljivo bi bilo, da temu delu ne bi bili kos. Zato pričakujemo pomoči in nasvetov vseh, pričakujemo razumevanje tudi pri ljudskem odboru mestne občine in masovnih organizacijah za tako važno politično in vzgojno delo, kot ga mora nuditi socialistično amatersko gledališče.

Pred nami stoji v bližnji bodočnosti ustanovitev amaterskega gledališča, treba pa je predhodno zgraditi trdne temelje in to naj bo naša letošnja naloga.

Kaj je z Ljudsko univerzo?

Ne moremo zakrivati resnice, da so predavanja v Tržiču slabo obiskana, da Ljudska univerza doslej ni zaživela, niti životarila. Razlogi so zelo različni, toda dejstvo je, da je bilo zanj med občinstvom premalo razumevanja in zanimanja. O tem problemu se je zelo mnogo razpravljalo po raznih organizacijah in na raznih forumih, vendar ni bilo mogoče najti opravičila za tako stanje, ki nam je že kar v sramoto.

Po navodilih Sveta za prosveto in kulturo OLO v Kranju bomo v prihodnjih dneh sklicali širši sestanek, na katerem bomo morali dokončno rešiti ta problem.

Čaka nas važna in pomembna naloga: organizirati redna tedenska ali štirnajstredna predavanja v Tržiču in po vaseh naše občine ob stalni uri in v stalnem prostoru, sestaviti program res zanimivih in privlačnih predavanj, tako da bo vsakdo našel kaj, kar ga bo zanimalo, skrbeti za dobro propagando in slikovito reklamo. LU bo letos organizirala tudi jezikovne tečaje, na katere že sedaj opozarjamo.

Upamo in smo prepričani, da bomo enkrat vendarle prodrli z LU, da bodo predavanja res zanimiva in kvalitetna in dobro obiskana. V prihodnji številki bomo objavili program teh predavanj in s tem nudili možnost javnega razpravljanja o željah in potrebah poslušalcev. LU naj bo res ljudska in za ljudstvo!

ALI VEŠ...

... da pomeni beseda runo ovčjo kožo in da ima tovarna Runo od tod svoje ime?

... da smo dobili besedo kino iz grščine, kjer pomeni kinejn gibati, premikati se, in da pomeni torej beseda kino gledališče s premikajočimi se podobami?

Športne vesti

V NEDELJO OTVORITEV TRŽIŠKEGA STRELIŠČA

V nedeljo, 5. oktobra 1952 bodo tržiški strelci izpolnili obljubo, da v tekmovanju v čast VI. kongresu KPJ zgradijo novo sodobno strelišče. To bo praznik ne samo strelcev temveč celotnega Tržiča, saj bo ta dan izročen v uporabo nov športni objekt — strelišče, ki bo vsemu Tržiču v ponos.

Ni še dolgo, ko so se tržiški strelci odločili za uresničenje dolgoletne želje. Kljub pomislekom z več strani, češ da je škoda pašnika za strelišče in da niso strelci sposobni kaj resnega napraviti, so ti pokazali svojo trdno voljo in izpolnili svojo zamisel. Ni bila to lahka naloga! Treba je bilo prošelj, odločb, materiala, denarja in predvsem ljudi za prostovoljno delo. Vse to je gradbeni odbor skrbno pripravil in izvedel. Vsak dan od pričetka gradnje je bilo strelišče živahno in veselo. Razigranih lic so strelci vihteli krampe, lopate in kladiiva. Ni sta jih ovirala ne vreme in ne tema, ko so pri provizorni razsvetljavi delali večkrat pozno v noč. Čez 2.000 prostovoljnih ur dovolj točno kaže delavnost strelcev in njihovo težnjo, da bi čimprej zgradili svoje strelišče.

Zelo nestrpno pričakujejo strelci 5. oktober, ko bodo slovesno razvili svoj družinski prapor in odprli strelišče. Zadnja dela se z naglico opravljajo, da bi bilo strelišče čim bolj popolno.

Že sedaj se med strelci in tudi ostalimi veliko razpravlja o novem strelskem praporu. Brez dvoma bo eden najlepših, saj ga bo krasilo čez 50 zlatih, srebrnih in bronastih žebeljčkov, katere bodo v drog zabili predstavniki podjetij in organizacij, ki so jih podarili.

Program slavnosti bo zelo vabljev in zanimiv za vsakogar. Že 4. oktobra zve-

čer bodo možnarji naznanili začetek slovesnosti. Ob 19.30 se bo med ognjemeti vršilo hitro streljanje s svetlečimi naboji v svetle mete. Po vsem tem pa se bo v hotelu Pošta ob 20.30 pričel družabni večer ter med tem časom vršil promenačni koncert, ki ga izvede tržiška godba.

V nedeljo, 5. oktobra ob 8.30 uri se bodo tržiški strelci poklonili spomenu padlih borcev v NOB, med katerimi je bil tudi tržiški prvoborec Anton Štefe — Kostja, katerega ime strelska družina nosi. Ob 9.30 uri se bo pričel glavni del slovesnosti: razvitje prapora, zabijanje žebeljčkov, sprejetje častnega člana, otvoritev strelišča in častno streljanje. Nato se bo vršilo zabavno streljanje v balončke, popoldne ob 14. uri pa bo do 17. ure propagandno streljanje. Po vsem tem bo strelska veselica v hotelu Pošta.

Vse te prireditve bodo tako zanimive, da se jih bo udeležil gotovo vsak Tržičan in s tem podprl veliko akcijo naših strelcev.

TRŽIŠKI TELOVADCI POPRAVLJAJO SVOJ DOM

V okviru tekmovanja v počastitev VI. kongresa KPJ se je TVD Partizan v Tržiču odločilo, da popravi Telovadni dom, ki ni več odgovarjal higienskimi predpisom sodobne telesne vzgoje.

Delavnemu društvu je gospodarski odbor Zveze društev splošne tel. vzgoje Partizan nakazal znatno vsoto 300.000 din. K tej vsoti so s polnim razumevanjem prispevali še LOMO Tržič, sind. podružnica tovarne Triglav in sindikalna podružnica trgovskega podjetja Triglav. Bombažna predilnica in tkalnica pa je priskočila na pomoč z dragocenim elektromaterialom.

Telovadnico bodo razsvetljevala nova velika trodelna okna. Instalirana bo nova električna napeljava, ker je bila stara že

neuporabna na nekaterih odcepih. Slabi in vijugasti pod, ki se že ni dal več v redu čistiti, bodo zamenjala parketna tla. Povečali bodo tudi shrambo za orodje in slačilnico. Končno bo vsa notranjost doma prepleskana in prebeljena v svetli barvi.

Nujno bi bilo potrebno še prebeliti vso zunanjo fasado doma in mu dati primeren napis. Tudi streha še kliče po popravilu. Potrebno bi bilo tudi instalirati prhe v spodnjih prostorih doma. Za vse to seveda pa gornja vsota še zdaleka ne zadošča, kljub vsem udarniškim uram in naporom tržiških telovadcev. Največ udarniških ur ima najstarejši in najbolj delavni član društva predsednik tov. Konič. Društvo se še enkrat obrača na telovadno zvezo in na tržiška podjetja, da po svojih močeh podpro prizadevanje telovadcev, da si uredijo dom, ki bo prijeten za delo in v ponos Tržiču. V takem domu, domu zdravja, bodo lahko prihodnje leto častno proslavljali petdesetletnico udejstvovanja Tržičanov na polju telesne vzgoje in tak dom bo res lahko služil zdravju in koristnemu razvedrilu tržiške mladine, ki komaj čaka, da začne z redno vadbo v obnovljenem domu.

ODBOJKARJI KROPE PREMAGANI V TRŽIČU (3:2)

V sklopu conskega prvenstva je odbojkarjska sekcija TD Partizana premagala tretjeplasiranega na republiškem prvenstvu telovadnih društev. Kljub dežju in razmočenemu terenu je bila borba izredno izenačena in igra polna lepih in hitrih kombinacij. Kroparji so sicer nudili žilav odpor, vendar tokrat niso uspeli premagati svojega stalnega rivala,

ODBOJKARSKA TEKMA TVD PARTIZAN : ELEKTRA

V nedeljo, 28. septembra so se pomerili odbojkarji TVD Partizan z Elektro iz Ljubljane ter jo premagali z rezultatom 3:1. Številno občinstvo je navdušeno mavljalo za svoje igralce, ki so z borbeno igro premagali tehnično boljše moštvo.

Tržiški Pavliha

Danes so namenjene moje prve vrstice v znak hvaležnosti onim, ki so mi stali tesno ob strani in mi pomagali z nasveti in dobrimi nauki, da sem se v Tržiču tako hitro znašel. Tako mi je na primer neki izkušen Tržičan dal nekaj dobrih nasvetov: Boj se tržiških psov. Četudi imajo pasji kontumaci, vsi prosto tekajo okoli. Mačk se ti v Tržiču ne izplača rediti, ker se smatrajo za tradicionalno jed kot tržiške bržole. Z vrtnarstvom in sadjarstvom se nikar ne ukvarjaj. Tudi to se ne izplača, kajti niti v zemlji, niti na drevesu ti ne bo ostalo ničesar. Bajje ima luna v Tržiču tako moč, da vse pritegne nase. Če boš imel kdaj sina, napravi mu »fračo« in ga nauči razbijati svetilke po cestah. Vsi razgrajči ti bodo zelo hvaležni za to ker jih v temi nihče ne bo mogel prepoznati. Da, take in podobne nasvete mi je dal, za katere sem mu bil zelo hvaležen. Pa tudi dekleta so mi dale nekaj koristnih naukov, zlasti da naj ne bom tak kot so tržiški fantje. Dejale so, da imajo fantje to slabo lastnost, da oblegajo vse tuje dolgokrilke, ki pridejo iz Trsta, Francije ali pa celo od

drugod. Ko sem fantom to pritožbo povedal, so me prosili, naj dekleta potolažim, češ, da ni tako hudo. Hoteli so le izrabit priložnost, da bi se naučili kakega novega jezika, da je bila to zanje le nekaka večerna gimnazija. Ko je šlo sedaj mnogo fantov k vojakom, sem se tudi jaz lahko na lastne oči prepričal, da so govorili resnico. Vsi so se od teh deklet, ki so jih prej tako grdo obrekovala, zelo težko poslovili. Zlasti se mi je smilil tisti siromašek, ki je kar od dveh naenkrat slovo jemal, od prve se je pa že prejšnji večer poslovil.

Če bi Karl May živel še danes, mu ne bi bilo treba hoditi v Ameriko iskat pustolovščin. Zadostovalo bi mu, da bi prebil par sobotnih večerov v Tržiču (na primer v tujskih sobah hotela Pošta). Kajti v nočnih urah se Tržič spremeni v Divji zapad in pustolovščin se nikoli ne zmanjka. Tudi meni se je prvo noč v Tržiču sanjalo, da se nahajam med Indijanci, ki me zasledujejo in tulijo: »Kri pa vpije po maščevanju!« To grozno tuljenje me je prebudilo. A glej, saj niso bile sanje, bila je resnica! Pod mojim oknom so bili, pa ne Indijanci, pač pa pijanci. Nekdo je je dobil nekoliko po nosu, da mu je pritekla kri in je zato

tako presunljivo tulil. Revež se je pomiril šele takrat, ko je dobil na glavo mrzel, oziroma še topel tuš iz neke, zelo lepo oblikovane posode.

Da je kurji DID na Kilarci postal nerentabilen, zato imajo mnogo zaslug tržiške trgovine, ki so prodajale piščance kar v jajcih. Odkar pa je bila v tem DIDU razprodaja, že vsak Tržičan goji perutnino, če ima pred hišo vsaj dva kvadratna metra ceste prostora. Tako so iz ene »kurje gase« skoro vse gase postale »kurje«. Zato predlagam, naj se tudi ulice temu primerno preimenujejo v gosje, mačje, petelinje itd.

Še neko masovno gibanje sem opazil zlasti zadnje čase v Tržiču. To je balinjanje. Kdor ne ve, kaj je to balinjanje, mu v pojasnilo povem, da je to nekakšno kegljanje, le da se namesto kegljev uporabljajo litri. Seveda se z njimi ne keglja, pač pa se iz njih pije. Čim več se iz njih popije, tem laže se potem balina. Zato se postavljajo taka balinišča najraje v bližino gostiln, če pa to ni mogoče, se pa preuredi lahko vrt, dvorišče ali pa tudi tenis igrišče v dobro balinišče! Tudi na veselico balinarjev sem šel pogledat. Pa sem jo kaj hitro ucvrl, ker

KONČANO JE TEKMOVANJE ZA PRVENSTVO V BALINANJU

Več kot mesec dni se je preko 120 balinarjev Tržiča iz 16 delovnih kolektivov borilo za naslov prvaka Tržiča. Pobudo za tekmovanje je dala sindikalna podružnica Tovarne usnja »Runo« v Tržiču, ki je hotela zajeti tudi vse tiste ljudi, ki danes v političnem življenju še zelo malo sodelujejo. Tekmovanje je bilo posvečeno VI. kongresu KPJ ter je potekalo vseskozi v tovariškem vzdušju. Razglasitvi rezultatov je prisostvovalo večje število ljubiteljev te na novo vpeljane športne panoge.

Ekipni prvak je postal kolektiv Tovarne kos in srpov, ki je skupno zabeležil 48 zmag. Sledi mu kolektiv »Runo« z 31 točkami in kolektiv »Preskrbe« z 19 točkami.

Prvak Tržiča med posamezniki pa je postal Lojze Pretnar iz tovarne »Runo«, ki ni izgubil niti ene igre. Drugo mesto je pripadlo Kristijanu Šparovcu, tretje pa Ivanu Plestenjaku iz tovarne Kos in srpov. Vsi trije so poleg spominskih diplom prejeli tudi lepa praktična darila. Nagrajenih pa je bilo še trinajst najboljših.

V prihodnjem obdobju bodo posamezni kolektivi začeli z internimi tekmovanji. Prvo plasirani v teh tekmovanjih bodo prišli vpoštev za sestavo reprezentance Tržiča, ki se bo srečala z ekipami drugih krajev in mest.

TRGOVINO Z USNJEM DOBIMO V TRŽIČU

Tudi naše mesto dobi nujno potrebno trgovino z usnjem in čevljarstvom potrebščinami. Čevljarstvo je za naše mesto in okolico že prav tradicionalno, saj so skoro v vsaki hiši doma čevljarji. Iz mnogoštevilnih majhnih čevljarstev obrtnih delavnic se je razvila močna čevljarstvena industrija, ki sedaj zaposluje že ca 1000 ljudi. Poleg industrije je še več manjših čevljarstev obrtnih delavnic in popravilnic, katere so do sedaj morale nakupovati usnje in potrebščine v Kranju in celo v Ljubljani, kar je material

so pričeli že po glavah balinati. Mimgrede sem se pa še v Kolirjevi veži malo olajšal, ko že ravno tako zapeljivo diši po morskih ribah.

Da, tudi na ljubeljske motodirke sem šel pogledat, kako bodo zrušili stari rekord proge. Pa ga le niso. Verjetno bi ga tisti tovorni avtomobil le zrušil, da se ni prehitro prekučnil.

Da so vse prve vrste pri kino predstavah zasedene, zato ima verjetno precej zaslug lepa glavica, ki kuka skozi zastore. Če so pa gledalci nanjo kljub temu premalo pozorni, prične zavese tudi majati. Za svojo požrtovalno delo je od gledalcev že prejela nagrado 5 dinarjev. Čim bodo tozadevni formularji gotovi, ji pošljem tudi jaz pismo pohvalo.

Ker se je šolsko leto zopet pričelo, je moja mama sklenila, da me bo vpisala v Glasbeno šolo. »Naj se fant nauči letos igrati na klavir, drugo leto pa potem še na ostale inštrumente,« je rekla. Ker sem sprejemni izpit dobro opravil, me je za nagrado peljala še k Fotoliku se slikat. To podjetje ima veliko izložbo, v njej pa cele 3 (tri) slike. Jaz bi jim svetoval, naj izobesijo raje slike svojih dolžnikov, pa bo postala izložba takoj bolj

zelo podražilo. Ker je desetina prebivalcev mesta in okolice torej čevljarjev, ti ljudje čevlje sami popravljajo, kakor tudi zadovoljujejo vsem potrebam svojih družin. Danes ne morejo po vsak kos usnja v Kranj, zato se je že dalj časa upravičeno porajala želja po ponovni organizaciji trgovine z usnjem v našem mestu. Ker je tovarna usnja Runo od ustanovitve do leta 1947 tako trgovino imela, se je tudi sedaj odločila, da odpre tako potrebno trgovino in sicer na Ljubeljski cesti št. 7. V novi trgovini boste lahko dobili razno usnje, ki ga Runo doma izdeluje, nadalje pa bo vedno na zalogi prvovrstno usnje drugih tovarn, predvsem spodnje usnje iz usnjarne v Slovenjgradu in iz Standarda v Kranju. Kupili si boste lahko tudi razne čevljarstvene potrebščine in to vse po najnižjih cenah. Upamo, da bo javnost to odločitev pozdravila.

Gibanje prebivalstva

Rojeni v mesecu septembru: Srdanovič Ivana, Tržič; Ovsenek Ivana, Tržič; Arnež Igor, Tržič; Strukelj Franc, Tržič; Martič Janez, Tržič; Subotič Vera, Retnje; Begonovič Branko, Tržič; Pernuš Brigita, Leše; Perko Ela, Senično; Bandelj Branko, Tržič; Alič Franc, Leše; Bizjak Ljudmila, Bistrica; Dobre Janko, Kovor; Vrhovnik Jedert, Tržič; Janc Bojan, Bistrica; Šter Boris, Tržič; Šuštar Ana, Kovor; Borjč Milena, Tržič.

Umrli v mesecu septembru: Tomc Matija, Gozd, 73 let; Albreht Marija, Križe, 5 mesecev; Markič Alojz, Retnje, 87 let; Bešter Marija, Palovče, 76 let; Šoren Branko, Tržič, 1 mesec; Krapež Valentin, Tržič, 20 let; Alič Franc, Leše, 2 dni; Teyrowsky Jerica, Tržič, 77 let.

Poroke v mesecu septembru: Bukovnik Jožef, prirezovalec, Tržič in Kosič Josipina, prešivalka, Tržič; Balantič Dušan, nadzornik proge, Retnje in Bedenk Bronislava,

pestra in zanimiva. Da, tudi jaz že spadam v dolgo vrsto dolžnikov. Vendar ne v Fotoliku, pač pa v kavarni. Zato tja raje sploh več ne zahajam. Če sem žejen, jo rajši mahnem k Lovcu. Tam mi je natakara zelo hvaležna, ker sem jo naučil, kako se napravi brizganec. Tudi v Mestni pekariji mi bodo zelo hvaležni, če jim bom priskrbel tehtnico, kot sem obljubil, da bodo lahko kruh tudi s tehtnico tehtali in ne samo z očesom. Čeprav imajo pri »Jožu« točno tehtnico, vendar jaz sadja tam ne kupujem. Kajti sadje, ki ga imajo v izložbi in sadje, katero prodajajo v trgovini, sta si enaka le v ceni. Da bi se moral radi tega še dva dni potem za ušesom praskati, do tega mi pa ni dosti.

Da je danes že postrežba na višku, o tem se lahko prepričate pri »Preskrbi«, Manufakturna poslovalnica 10. S parolo »Preskrba na dom«, ti prinese prodajalec B. kar več bal blaga na dom na izbiro. Ševeda ravno vsakomur te usluge pač ne more storiti. Za me taka postrežba ne pride vpoštev. Nimam niti denarja, da bi si kupil blago, niti žene, ki bi doma sitnarila za novo obleko. Zato pa poizkusite vi. Pri tem pa vam želim obilo sreče!

drž. uslužbenka, Ljubljana; Derlink Miroslav, kovaški pom., Koper in Koder Jožefa, tkalka, Tržič; Praprotnik Janez, delavec, Loka in Luteršmid Etelka, delavka, Tržič; Manfreda Leopold, mizarški pom., Tržič in Kavar Antonija, delavka, Tržič.

Kino Tržič

8.—9. okt. **Glumači.** Italijanska filmska predelava Leoncavallove opere Pagliacci o ljubosunnem vodji vaških komedijantov, ki med predstavo zakolje svojo ženo.

11.—12. okt. **Nebo brez jastrebov.** Angleški barvni film o brezčutnem izkoriščanju Afrike po belcih, dokler ne zmaga lju-bezen do narave, živali in človeka.

15.—16. okt. **Merton pri filmu.** Ameriška filmska komedija iz časa prvih početkov filma v Hollywoodu s komikom Reddom Skeltonom v glavni vlogi.

18.—19. okt. **Postaja Union.** Ameriška detektivska zgodba o zasledovanju ugrabiteljev milijonarjevega otroka na eni izmed postaj newyorške podzemne železnice.

22.—23. okt. **Škotska kri.** Ameriška romantična filmska zgodba o dveh ljubimcih iz družin, med katerima vlada stoletno sovraštvo, pa ju ta ljubezen spravi.

25.—26. okt. **Winchester »73«.** Ameriška filmska zgodba z divjega zapada o borbi bratov Lina in Dutcha za puško »winchesterko« in zasledovanju Dutcheve roparske tolpe.

29.—30. okt. **Sestri.** Angleška filmska tragedija iz življenja gledaliških igralcev in igralk s hudimi ljubezenskimi zapletmi, kjer brez umora in samomora ne gre.

DVA FILMA ZA MLADINO

po razporedu, ki ga objavijo šolska vodstva:

1.—2. nov. **Sneguljčica.** Risana ameriška filmska pravljica v barvah.

5.—6. nov. **Kekec.** Prvi slovenski umetniški film za mladino.

Pasvedovanja

Dve novi napisni deski v velikosti 1,80 krat 0,37 m prodamo. Naslov v pisarni Turističnega društva.

Nagradni uganki

JUGOSLOVANSKA MESTA

Kruševac, Mostar, Nikšič, Gornja Radgona, Beograd, Jesenice, Skoplje, Murska Sobota, Šibenik, Postojna, Tržič, Negotin, Pazin, Portorož, Idrija, Bečej, Struga, Osijek, Tuzla, Vinkovci, Sarajevo.

Odberi iz vsakega imena po dve črki in boš dobil napoved političnega dogodka, ki priteguje že dalj časa pozornost vsega delovnega ljudstva naše domovine.

ČRKOVA PODOBNICA

3' ž' 0

Rešitve oddajte do 20. oktobra v pisarni Turističnega društva. Trije izžrebani rešilci prejmejo nagrado.